

SALOMONS OORDEEL

Eerder verschenen van Robert Vuijsje

Alleen maar nette mensen (2008)

Beste vriend (2012)

Kaaskoppen (2016)

Robert Vuijsje

Salomons oordeel

Roman

LEBOWSKI PUBLISHERS
AMSTERDAM 2019

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek een werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Elke gelijkenis met bestaande personen, namen, bedrijfsnamen, situaties of gebeurtenissen berust op louter toeval. Alle personages, gebeurtenissen, plaatsen en entiteiten zijn fictief en verhouden zich op geen enkele manier tot een werkelijkheid van bestaande personen, gebeurtenissen, plaatsen of entiteiten.

© Robert Vuijsje, 2019

© Lebowski Publishers, Amsterdam 2019

Omslagontwerp: Dog and Pony, Amsterdam

Auteursfoto: Jan Willem Kaldenbach

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 488 4679 5

ISBN 978 90 488 4680 1 (e-book)

NUR 301

www.lebowskipublishers.nl

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Lebowski Publishers is een imprint van Overamstel uitgevers bv
Meld je aan voor de nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van de nieuwste boeken van Lebowski Publishers via www.lebowskipublishers.nl/nieuwsbrief

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Voor mijn kinderen

PROLOOG

BENT U DE MOEDER VAN SALOMON COHEN?

Toen het allemaal nog een grap leek, kon Alissa haar telefoon gebruiken als een wapen. ‘Durf je deze duim naar andere zwarte mensen te sturen?’ vroeg ze. ‘Naar mijn moeder?’

Op haar toestel liet ze het zien: Max had een emoji gestuurd van een opgestoken duim. Maar welke huidskleur had die?

Max vond dat hij een kleur had uitgekozen die in het midden zat van het spectrum aan duimen waaruit je kon kiezen op WhatsApp. Niet wit, maar ook niet helemaal zwart. Het was een lichtbruine duim.

Alissa vroeg waarom.

‘Sinds de jaren ’40-’45 beschouw ik mensen zoals ik niet meer als witte Nederlanders,’ zei Max. ‘Ik ben niet zwart, maar ook niet wit.’

Alissa begon aan een wedstrijdje. Wie kon de meeste vragen bedenken in dit genre?

‘Waarom is bij schaken eerst wit aan zet en daarna pas zwart?’ vroeg ze. ‘En bij dammen ook?’

‘Waarom zijn garnalen halal, maar niet koosjer?’ vroeg Max. ‘En waarom worden Nederlandse Turken en Marokkanen zwart genoemd?’

Alissa hoorde hem verder praten over de huidskleur van Nederlandse Turken – mochten zij wél emoji’s versturen van een lichtbruine duim? In het Vondelpark liepen ze langs de uitgang aan de Amstelveenseweg, bij de speeltuin.

‘Wacht even,’ zei Alissa. ‘Ik word gebeld.’

Een onbekend nummer. Wie belde haar op zaterdagavond om kwart over zeven vanaf een onbekend nummer?

‘Hallo?’ zei Alissa. ‘Met wie spreek ik?’

‘Bent u de moeder van Salomon Cohen?’

‘Ja?’

Twee minuten later hing ze op. ‘Ze hebben onze zoon gearresteerd.’ Alissa moest even stoppen. Ze verdachten hem van iets waarvan ze nu al wist dat hij het niet had gedaan. Na een halve minuut kon ze pas verder praten. ‘Hij wordt verdacht van verkrachting.’

‘Wat?’ vroeg Max. ‘Heeft hij dat meisje verkracht?’

‘Pardon?’ Alissa wist niet of ze hem verkeerd had verstaan. ‘Wat zei je?’

‘Gaat het om dat joodse meisje?’

‘Wat vroeg je daarvoor?’

‘Weet ik niet.’ Max liep al weg, naar de uitgang van het park, alsof hij geen tijd had om haar vraag te beantwoorden. ‘Kunnen we hem bezoeken?’ vroeg hij. ‘Laten we naar het politiebureau gaan.’

‘Wacht even,’ zei Alissa. ‘Je vroeg net: heeft hij dat meisje verkracht? Alsof het een feit is.’

Max liep door. ‘Zo bedoelde ik het niet. Wat maakt het uit?’

‘Het is maar een verdenking. De politie kan zoveel zeggen.’

‘Ja.’ Eindelijk stond Max stil. ‘Dus?’

‘Onze zoon is gearresteerd,’ zei Alissa. ‘Ik ben bezorgd over andere gevaren. Jij niet?’

Max vroeg wat ze bedoelde.

‘Ik hoop dat ze mijn baby heel hebben gelaten,’ zei Alissa. ‘Kom, we gaan.’

I

RUZIE = THUIS

GEEN UITLEGGINGS NODIG

Salomon kon net praten toen Max hem probeerde te leren hoe hij de volgende zin moest zeggen: 'Ik ben bruin als mama en voor de rest lijk ik op papa.'

Iedere keer zei Salomon: 'Ik ben bruin als mama en voor de rest lijk ik op mama.'

Vroeger kon Max niet over straat lopen met zijn zoon zonder te denken: ze houden me in de gaten. Het voelde alsof zwarte Nederlanders naar hem keken en vonden: jouw zoon hoort meer bij ons dan bij jou.

Nu leken ze vriendelijker, alsof Max dankzij zijn zoon een van hen was geworden. Alsof ze hem hadden toegelaten tot de club. Tegelijk voelde hij een bondgenootschap waar andere zwarte mensen en zijn zoon samen deel van uitmaakten – en Max niet.

Wanneer Max een andere jood zag, wist hij: wij begrijpen elkaar. Wat mijn familie is overkomen, is ook met die van jou gebeurd. Hij kende het gevoel van verbondenheid: die niet-joden, die andere mensen, zullen nooit helemaal snappen wat wij met elkaar hebben. Max wist dat zijn zoon zo'n gevoel moest delen met mensen die eruitzagen zoals hij.

Nu was Salomon zeventien. Soms kon Max aan andere dingen denken terwijl ze samen over straat liepen. Zeker als het in de Van Eeghenstraat was. Daar kwamen niet veel mensen die eruitzagen als Salomon. Ze woonden in het gedeelte met uitzicht op het Vondelpark.

Dat deden ze met drie generaties Cohen. De vader van Max, Ruben, had begin jaren zeventig het hele pand gekocht. Ruben zei altijd dat het hem de complete toekomstige erfenis van zijn oude vader had gekost. Het heette een toekomstige erfenis omdat Leo, de oude vader, bijna al zijn geld aan Ruben had gegeven. Zelf kon hij het toch niet meer uitgeven. Begin jaren zeventig verwachtte Leo dat hij niet lang meer zou leven. Alleen leefde hij daarna nog twintig jaar.

De toekomstige erfenis bedroeg minder dan honderdduizend gulden. Inmiddels was het pand een paar miljoen waard. Max bewoonde de bovenste twee verdiepingen met Alissa en Salomon, Ruben en zijn nieuwe vrouw zaten op de onderste twee verdiepingen, met de tuin erbij.

Bij de bovenste bel hing dit:

Max, Alissa
en Salomon Cohen

En bij de onderste bel:

Ruben Cohen
Annelies Visser

De bordjes waren opgehangen door Ruben. Op de dag dat ze die naamplaatjes voor het eerst zagen, wist Max dat Alissa vragen ging stellen. Dat deed ze een dag later, voor de deur, toen Ruben net de hoek om kwam lopen.

‘Schoonvader.’ Dat was hoe Alissa hem standaard aansprak. ‘Waarom staat mijn achternaam niet op dat bordje?’

‘Jullie zijn toch getrouwd?’ vroeg Ruben.

‘Ja? En dan? Ik gebruik nog steeds Sion als achternaam.’

‘O eh, ja,’ zei Ruben. ‘Ik dacht: jullie zijn getrouwd. Familie Cohen. Klaar.’ Hij deed de deur open en liep naar binnen.

Max bleef buiten staan met Alissa. ‘Dit is niet het belangrijkste,’ zei hij. ‘Choose your battles.’

‘Dat kun jij makkelijk zeggen.’ Alissa keek nog een keer naar het bordje. ‘Jouw achternaam staat erop.’

‘We hebben een mooi groot huis,’ zei Max. ‘Amsterdam-Zuid. Aan het park. Ook niet onbelangrijk.’

De broer van Max wilde niet aan het park zitten. Gideon woonde liever in Buitenveldert tussen de andere joden. De moeder van Max huurde sinds de scheiding van Ruben, meer dan dertig jaar geleden, een etage in De Pijp.

Max en Salomon liepen door de Van Eeghenstraat naar de tramhalte op de Willemsparkweg. Salomon klaagde dat zijn jas te warm was, het begon zomer te worden. De jas was van het merk Stone Island. Eronder droeg Salomon een donkerblauw trainingspak van Paris Saint-Germain. De schoenen waren van Nike.

‘Ik moet een nieuwe Stoney hebben,’ zei Salomon. ‘Voor de zomer.’

Jassen van Stone Island begonnen bij – wat, tweehonderd euro? ‘Ben je al begonnen met sparen?’

‘Die jassen zijn high-end,’ zei Salomon. ‘Waarom zou ik geen high-end jas mogen hebben? Dat is trouwens mijn nieuwe woord: high-end.’

‘Gefeliciteerd.’

‘Luister dan,’ zei Salomon. ‘Kun jij op je werk niet een nieuwe Stoney regelen?’

‘Je weet toch dat ik bij Zara werk? Wij verkopen geen Stoney.’

‘Mag ik je iets anders vragen?’

‘Eh,’ zei Max. ‘Ja?’

‘Wat is je favoriete snack?’

‘Ik weet het niet. Een loempia?’

‘Doe eens een hond na.’

‘Woef.’

‘Als je naar de maan gaat,’ vroeg Salomon. ‘Is het daar dan nacht?’

‘Ik denk het,’ zei Max. ‘Nu ben ik aan de beurt. Hier is mijn eerste vraag: heb je weleens ketchup op fruit gedaan?’

‘Nee.’

‘Tweede vraag: bestaat er blauw eten?’

Salomon moest nadenken. ‘Bosbessen?’

‘Goed antwoord, Flupke.’

‘Volgens mij waren dit de eerste woorden die ik kon zeggen: ik heet niet Flupke.’

‘Niet waar,’ zei Max. ‘Ik weet nog wat je eerste woorden waren. Je zei: ei bah.’

Salomon zat in de vijfde klas van het Berlage Lyceum. Max had liever gewild dat hij naar een gymnasium ging, zoals hijzelf had gedaan. Salomon deed slechts vwo. Het Berlage was een gemengde school.

Salomon had ooit aan Max uitgelegd waarom hij niet naar een categoriaal gymnasium wilde. ‘Die scholen zijn wit.’

‘Ja?’ vroeg Max. ‘Dus?’

‘Ik ben niet wit.’

‘Ik wel.’ Max herstelde zich snel: ‘Je weet wat ik ben.’ Hij probeerde het uit te leggen: wat hijzelf was, joods, dat was Salomon dus ook – voor de helft.

‘Ik weet wat jij bent.’ Salomon bleef demonstratief stilstaan op straat, alsof hij poseerde voor een foto. ‘Maar kijk naar mij. Hoe zie ik eruit?’

Max wist hoe Salomon eruitzag, zijn moeder en hij hadden hem zelf gemaakt. ‘En toch had ik liever gewild dat je naar een gymnasium ging. Een witte school. Mag ik dat nog zeggen?’

‘Ik weet het niet.’ Salomon stond weer stil. Hij imiteerde een van zijn witte klasgenoten door te bewegen op een stijve manier, zoals een robot zou doen. ‘Ze heten Cas of Koen of

Sven. Eindstand: ik weet niet eens waarover ik met die boys zou moeten praten.'

Salomon bewoog nu vloeiend, zijn lichaam was helemaal los. 'Met jongens die eruitzien zoals ik is het meteen anders. Wij hebben geen uitleggings nodig, we snappen elkaar meteen.'

Max pakte Salomons hoofd vast en zei: 'Ik wil weten wat er in die hersenen gebeurt.'

Salomon begon te lachen en zei dat hij moest ophouden. 'Dat doe je al sinds ik een week oud was.'

'Nog steeds weet ik niet wat daarbinnen gebeurt,' zei Max. 'Het enige dat ik weet: jij bent de slimste van ons allemaal. En ik weet dat je een fotografisch geheugen hebt.'

'O ja. Dan waren we ergens geweest en vroeg jij: welke kleur had die tafel waar we aan zaten? Ik snapte nooit waarom je dat deed.'

'Ik moest je testen. Maar je wist altijd het antwoord, Flupke.'

'Mag ik nog wat vragen?'

'Ja?'

'Wat is jouw analyse van de relatie tussen Batman en Robin?'

'Daar heb ik geen studie van gemaakt.'

'Tweede vraag: waarom moet ik al die dingen leren op school? Sinus en cosinus, hoe ga ik dat later gebruiken?'

Max zei dat hij vroeger op school hetzelfde dacht. Het beste antwoord dat hij kon bedenken was: 'Het meeste ga je later niet meer gebruiken, en toch moet je het leren. Op school zorgen ze dat je van alles een beetje weet.'

'Derde vraag: welke pizza vind je het lekkerst?'

'Had je dat niet al gevraagd? Wat zei ik?'

'Je zei margarita. Maar ik geloofde het niet.'

'Dus nu vraag je het nog een keer?' zei Max. 'Ik ben aan de beurt: wat zijn je lievelingssokken?'

'Ik weet niet of ik die heb. En ik had nog een laatste vraag: gaan we deze zomer naar Amerika op vakantie?'

'Nee. Dat wist je toch al?'

‘Waarom niet?’

‘Omdat het te duur is?’

‘Hoe duur dan?’ vroeg Salomon.

‘Met z’n drieën? Tussen de vijfduizend en tienduizend euro.’

‘Heb je dat niet?’

‘Nee.’

‘Waarom niet?’

‘Mama en ik verdienen geld. Maar we geven het ook weer uit.’

‘Je kunt toch sparen?’

‘Daarvoor verdienen we niet genoeg,’ zei Max. ‘Of we geven te veel uit. Dat kan ook.’

‘Ik wilde naar New York. Of Atlanta. Daar komt Gucci Mane vandaan.’

‘We gaan een paar dagen naar Drenthe.’

Als kind was Salomon ondeugend. Max had gekeken hoe Alissa hun zoon toesprak wanneer hij iets stouts deed.

‘Jij weet niet hoe je moet opvoeden,’ had Alissa tegen Max gezegd. ‘Heb je zelf ooit slaag gehad van je moeder? Speelde de riem een rol in jouw leven?’

Niet dat Alissa de riem gebruikte. Ze had Max uitgelegd dat de riem een teken van onmacht was. Dat was meer iets voor de vorige generatie, voor mensen die in Suriname waren geboren. Zij hoefde Salomon alleen aan te kijken en hij wist genoeg.

Max probeerde van Alissa te leren. Maar als hij Salomon op straat streng toesprak, voelde Max wat ze vonden. De mensen met dezelfde kleur als zijn zoontje dachten: wie denk jij wel dat je bent om hem zo toe te spreken? Dat jongetje hoort bij ons en niet bij jou.

Max keek naar zijn zoon en dit was wat hij zag: Salomon heeft kroeshaar, net als zijn moeder. Zij weet hoe ze zijn haar moet kammen, ze heeft het al haar hele leven op haar eigen hoofd. Max wist niet hoe hij het haar van zijn zoon moest kammen.

Sinds een paar jaar kende Max de vaste dialoog uit zijn hoofd. Salomon vond: jij bent wit en ik ben zwart. De rangschikking kende één onderdeel dat Max niet begreep: zelf had hij een zwarte vrouw en zijn zoon wilde alleen blonde meisjes. Salomons vriendinnetje heette Frédérique. Ze woonde in de Johannes Verhulststraat en zat op het Amsterdams Lyceum.

Ze waren aangekomen bij de tramhalte.

‘Hoe werkt dat dan?’ vroeg Max. ‘Jij voelt je zwart, maar je meisje moet wit zijn?’

‘Als ik een tjoerie wil horen, bel ik mijn moeder wel,’ zei Salomon.

Max dacht aan de eerste keer dat hij Alissa een tjoerie hoorde maken. Toen schrok hij nog van het sissende geluid met haar tong. Max had meteen begrepen dat het was bedoeld om haar afkeuring te tonen.

‘En ik heb geen zin om later alles in mijn eentje te betalen,’ zei Salomon.

‘Dus ik ben wit en jij bent zwart en je wilt niet op een witte school zitten, maar je wilt wel een wit vriendinnetje?’ vroeg Max. ‘Want zwarte meisjes zijn assertiever en ze hebben geen geld?’

‘Zo klinkt het whack. Ik denk dat je een zwart manspersoon moet zijn om te snappen wat ik bedoel.’

‘En je moeder dan? Zij laat mij toch niet alles alleen betalen?’

‘Dat is mijn moeder. Zij is anders.’

‘Heb ik je verteld waarom ik met jouw moeder ben?’

Salomon antwoordde als een monotone machine die geprogrammeerd is om iedere keer dezelfde mededeling te doen, duizenden keren achter elkaar: ‘Behalve dat je haar de geweldigste vrouw ter wereld vindt, ben je met mijn moeder omdat je bij haar tenminste zeker weet dat haar familie niet fout was in de oorlog. Je zegt het altijd als een grap – haha, tijdens de oorlog woonde haar familie natuurlijk nog in Suriname – maar het is

geen grap.’ Salomon pauzeerde even voordat hij plechtig in dezelfde robotstem de laatste zin uitsprak: ‘Jij voelt je verbonden met mijn moeder omdat jullie allebei behoren tot een minderheid.’

WAT KIJK JE?

Alissa liep met Salomon door de Van Eeghenstraat naar het Vondelpark.

‘Kun je nog één keer dat verhaal vertellen?’ vroeg Salomon.

Ze wist wat hij wilde horen. ‘Alweer? Waarom?’

‘Iedere keer dat we hier lopen moet ik eraan denken,’ zei Salomon. ‘Vertel nou maar.’

Het verhaal ging over haar eerste week in de Van Eeghenstraat, twintig jaar geleden. Tot die week had ze haar hele leven in de Bijlmer gewoond.

‘Die tori is ziek grappig,’ zei Salomon. ‘Kom dan, ma.’

‘Dit bedoel ik. Waarom praat jij zo? Ik kom uit de Bijlmer. Jij niet. Je bent een jongetje uit Amsterdam-Zuid.’

‘De Bims zit in me,’ zei Salomon. ‘Mijn roots liggen daar.’

‘Het bevat me niet. Reden waarom: jij luistert naar mijn verhaal alsof het een aanklacht is. Tegen deze buurt.’

‘Is dat een probleem?’

Deze buurt, dat was haar man. En zijn vader. ‘Dit is wat jij ook bent. Hier kom je vandaan.’

‘Ja ja, ik weet het,’ zei Salomon. ‘Zeg die tori nou maar.’

Alissa had hem eerder verteld dat het op zulke momenten voelde alsof Salomon met haar wilde samenspannen tegen zijn vader. Zij waren allebei zwart en zouden dan even samen de white man uitlachen. Dat voelde niet goed.

‘Zo bedoel ik het niet.’ Salomon praatte weer als een jongetje uit Oud-Zuid. Met de taal die hij gebruikte om iets bij haar

gedaan te krijgen. ‘Het is geen uitlachen. Ik vind het gewoon een geestig verhaal.’

Alissa kon nooit lang nee zeggen, Salomon bleef haar baby. Dus ze vertelde weer. Het ging over een van de eerste keren dat ze door deze straat liep. In die tijd moest ze nog wennen aan hoe rustig het hier was en hoe stil. Het was voordat alle burens waren begonnen aan verbouwingen om hun huis uit te breiden met een kelder van dertig meter lang, en aan de bovenkant een extra verdieping.

Ze woonde net samen met Max en stapte de deur van hun huis uit. Alissa keek om zich heen en zag niemand. Ineens was het alsof ze van boven neerkeek op de situatie. In haar hoofd was ze een meisje uit de Bijlmer, ze zag zichzelf lopen met haar roze Nike Air Max en een weave met Braziliaans haar en al die gouden ringen en kettingen die ze droeg toen ze jong was – ze keek ernaar en dacht: wat doe ik hier?

Ze staaarde naar de lege stoep en de dure auto’s, maar dan niet de dure auto’s die zij herkende als statussymbool. In die tijd stonden hier nog Volvo stationwagens en Saabs. Ze zag alle ramen met luxaflex ervoor, waardoor Alissa niet kon zien of er iemand terugkeek. Stonden ze achter die ramen allemaal naar haar te kijken, al die witte mensen die hier woonden, of zat dat alleen in haar hoofd?

Waar het vandaan kwam wist ze niet, maar plotseling hoorde Alissa zichzelf roepen: ‘Wat kijk je?’ En nog een keer: ‘Wat kijk je?’ Tot ze dacht: sta ik hier in mijn eentje op straat te schreeuwen? Tegen wie dan?

‘Die tori bedoelde ik.’ Salomon lachte met een hand voor zijn mond. ‘Kapot grappig. Zo voel ik me nou ook hier.’

‘Zo voel jij je niet.’ Alissa deed haar best om extra hard te klinken, ze probeerde de strenge stem te imiteren die haar moeder vroeger gebruikte. ‘Jij bent hier geboren.’

Ze liepen het Vondelpark in, daar had Alissa met Salomon een vast bankje met uitzicht op de grote vijver en daarachter het Openluchttheater.

‘En vertel nog eens over die schoenen,’ zei Salomon. ‘Jij wilde dat iedereen bij ons thuis zijn schoenen zou uitdoen en papa vond het niet nodig?’

‘Wat is dit?’ vroeg Alissa. ‘Kun je niets anders bedenken?’ Ze wist waar dit verhaal voor stond: zij kwam uit een Surinaams gezin en Max niet. Zij was gewend aan je schoenen uitdoen bij de voordeur en Max niet. En dan?

‘En dat ding met de burenen?’ vroeg Salomon. ‘Daar moest je toch aan wennen?’

In het begin was Alissa bang voor wat de burenen zouden zeggen als de muziek te hard stond. Max zei dat ze niet zo verlegen moest zijn – zo kende hij haar niet. Hij verzekerde haar: dit is nu ook jouw buurt.

Alissa probeerde hem uit te leggen: jij voelt je veilig hier, ik nog niet. Inmiddels voelde ze zich veilig, dit was haar buurt geworden. Als ze de muziek hard wilde zetten, dan deed ze dat. Dus waarom was dit verhaal nog relevant?

‘Ik wil gewoon weten hoe het vroeger ging, voordat ik was geboren,’ zei Salomon. ‘Hoe zat het met die ene vrouw?’

Waarom had ze hem dit ooit verteld? Alissa kwam hier wonen en in de hele Van Eeghenstraat was één zwarte buurvrouw te vinden. Een dag na Alissa’s verhuizing belde ze aan. Ze heette Laurence, een naam die ze zelf uitsprak op z’n Frans. Laurence kwam langs om kennis te maken en iets over zichzelf te vertellen. Haar moeder was in Suriname onderwijzer geweest en haar vader huisarts. Als kind verhuisde ze van Suriname naar een villadorp buiten Den Haag, tot ze medicijnen ging studeren. In de eerste vijf minuten benadrukte Laurence drie keer dat haar ouders nog steeds getrouwd waren. In haar familie bestonden geen toestanden met buitenvrouwen en buitenechtelijke kinde-

ren. Zelf was ze getrouwd met een man die iets hoogs deed bij Unilever. En ze werkte als chirurg in het AMC.

Alissa wist niet wat ze moest met deze informatie. Wilde Laurence dat ze haar zou feliciteren? Een paar seconden stonden ze voor de deur op straat. Ze keken elkaar aan, zonder iets te zeggen. Tot Laurence haar wapenfeiten nog een keer voor Alissa begon op te sommen: haar haar was gestraight, ze was zo slank dat je bijna geen bil meer kon zien, ze had een universitaire opleiding afgerond en nog een om chirurg te worden, ze was getrouwd met een Hollandse man en vooral: ze viel niet op in deze buurt. Dat beschouwde Laurence als haar levenswerk. Ze zat niet te wachten op iemand die alles voor haar kwam verpesten. Een losgeslagen zwarte vrouw die ervoor zou zorgen dat alle burens zeiden: je weet toch hoe die mensen zijn. Laurence had al gehoord dat Alissa oorspronkelijk uit de Bijlmer kwam, daar was niets mis mee en dat was natuurlijk niet haar eigen schuld, maar Laurence wilde even duidelijk maken dat ze niet wenste te worden aangesproken op het wangedrag van een zogenaamde soortgenoot.

‘En wat zei je ook weer tegen die chick?’ vroeg Salomon.

‘Ik zei niets. Ik deed de deur dicht in haar gezicht.’

‘Maar waarom gingen jullie hier wonen?’ vroeg Salomon. ‘Waarom kwam jij naar Zuid en ging papa niet naar de Bims?’

In het Vondelpark scheen de zon. Salomon zei dat hij verderop een mattie van hem zag lopen. Hij moest even bij hem checken of er nog plannen waren voor chillings later vanavond. Alissa bleef zitten op hun vaste bankje. Waarom noemde hij het de Bims? Salomon had daar nooit gewoond. Hij wist niet hoe het was om te wonen in een flat waar je nooit alleen kon zijn. Waar je een slaapkamer moest delen met twee kleine zusjes. In die slaapkamer woonde Alissa nog terwijl ze naar de universiteit ging – als eerste in de familie.

Salomon kende de Bijlmer zoals die nu was. In moderne nieuwbouwappartementen mocht hij op bezoek bij zijn neefjes. Een spannend en exotisch uitje. Daarna ging Salomon terug naar zijn grote kamer in Oud-Zuid. Een kamer die hij met niemand hoefde te delen en van waaruit hij het Vondelpark kon zien.

Hij kon zich niet voorstellen hoe het voor Alissa was, twintig jaar eerder. Met haar beste vriendin voerde ze toen het kortste dieptegesprek aller tijden.

Ze zaten op Alissa's bed in haar slaapkamer in de Bijlmer en Jordania vroeg: 'Ga je weg?'

Alissa zei ja.

'Je weet toch hoe witte mannen ons zien?' vroeg Jordania. 'Als een seksobject.'

'O ja,' zei Alissa. 'Zo zouden zwarte mannen ons nooit bekijken.'

'Black love is anders. Ik wil een zwart gezin stichten.' Jordania was net gestopt met weaves te dragen. Ze begreep niet hoe ze ooit nephaar aan haar eigen haar had kunnen vastbinden. Nu droeg ze een afro en noemde zichzelf een lid van Team Natural. Het enige nadeel: witte mensen die haar afro wilden aanraken.

'We beginnen nu zelf pas te zien hoe ons eigen haar eruitziet,' zei Alissa. 'Waarom mogen andere mensen er dan niets over vragen?'

Jordania vond niet dat ze verplicht was iedere domme vraag te beantwoorden. En witte mensen moesten al helemaal niet aan haar komen, ze was geen circusattractie.

Alissa zei dat ze naar de man keek en niet naar zijn kleur. Iedereen die ze kenden was zwart, dus dan moest Alissa automatisch haar leven delen met een zwarte man? Dat was zo voorspelbaar en makkelijk. Zo'n tori van: wij zijn allebei zwart en nu gaan we met z'n tweeën lekker zwart zijn.

'Oké, wat jij wil,' zei Jordania. 'Dan ben je niet meer zwart. Ook goed.'

‘Hoezo zou ik niet meer zwart zijn als ik een witte man heb? Fok jou.’

‘Wil je tussen die mensen wonen?’ vroeg Jordania. ‘Waarom komt hij niet hier?’

‘Waar dan?’ Alissa wees naar het stapelbed tegen de muur van de slaapkamer. ‘Moet hij daar slapen?’

‘Maar nu ga jij naar zijn wereld,’ zei Jordania. ‘Waarom komt hij niet naar jouw wereld?’

Alissa vroeg of Jordania om zich heen wilde kijken. Waarom zou Max vanuit Amsterdam-Zuid hiernaartoe komen? Het doel was toch om vanuit een wereld zoals deze naar een wereld zoals Oud-Zuid te gaan? En niet omgekeerd?